

CONCLUSIONS DE LES I JORNADES CATALANES DE CONSERVACIÓ DE FLORA

Aprovades en la sessió oberta del 3 de juny de 2008
Revisades pel Comitè Científic en sessió de 19 de juny de 2008

Reunits a la vila de Blanes (la Selva), més de 150 investigadors, professionals i tècnics, associacions ecologistes i de conservació de la natura, membres de l'Administració i persones interessades i compromeses en la conservació de la flora de Catalunya, en el marc de les I Jornades Catalanes de Conservació de Flora,

Reconeixem

Que la pèrdua de biodiversitat que s'observa a tot el planeta té també la seva incidència en la flora catalana, segons que ha estat avaluat de manera continuada des de l'any 1999 (a través del document d'*Estratègia Catalana per a la Conservació i Ús sostenible de la Biodiversitat*, preparat per la ICHN) fins a les comunicacions presentades en aquestes Jornades, i que afecta tots els grups de plantes vasculares, moltes, algues, fongs i líquens i

Que, davant de la situació preocupant de l'estat de conservació de la flora de Catalunya i les escasses iniciatives de protecció efectiva dels vegetals dutes a terme en els darrers 25 anys al nostre país, es disposa en l'actualitat d'un marc d'actuació nacional i internacional suficient (projecte de Decret de flora amenaçada de Catalunya, Llei de Biodiversitat, Compte enrere 2010, Estratègia Europea per a la Conservació de Plantes, ESPC, i Estratègia Global per a la Conservació de Plantes, GSPC) per impulsar de manera decidida,

- a) A curt termini, un paquet de mesures urgents d'aplicació immediata
- b) A mig termini, la preparació d'una estratègia catalana de conservació de plantes

que permetin la realització de les activitats necessàries per aconseguir una millora mesurable de l'estat de coneixement, de conservació i d'ús sostenible de la biodiversitat vegetal. Per això, i com a conclusió dels debats, ponències i comunicacions presentades en aquestes Jornades,

Reclamem

La implicació de la Generalitat de Catalunya, en tant que administració responsable, a emprendre des d'ara les actuacions destinades a assegurar la correcta gestió de les espècies vegetals i llurs hàbitats que es detallen ací dessota i es desenvolupen al document annex.

Amb aquest objectiu, i com a conclusió dels debats, ponències i comunicacions presentades, l'assemblea general de participants a les I Jornades Catalanes de Conservació de Flora ha adoptat la present resolució que inclou les actuacions que caldria emprendre des d'ara per tal d'assegurar la correcta gestió de les espècies vegetals i llurs hàbitats:

1. **Manteniment i actualització del catàleg d'espècies de flora conegudes a Catalunya, en el marc del Banc de Dades de Biodiversitat**
2. **Avaluació de l'estat de conservació de tots el tàxons de la flora de Catalunya (incloent-hi briòfits, algues, fongs, líquens i les cultivars tradicionals)**
3. **Identificació i protecció efectiva de les Àrees d'Importància per a les Plantes**
4. **Gestió del territori coherent amb la conservació de la diversitat vegetal**
5. **Pla de mesures immediates de conservació *in situ***
6. **Pla de mesures immediates de conservació *ex situ***
7. **Programa específic de flora al·lòctona que amenaci plantes, comunitats vegetals, hàbitats i ecosistemes autòctons**
8. **Inici d'un programa de valoració, conservació i d'ús sostenible tradicional de la flora**
9. **Incorporació en programes de comunicació, conscienciació i educació, de la importància de la diversitat de les plantes i la necessitat de la seva conservació**
10. **Increment mesurable dels recursos governamentals destinats a la gestió, al coneixement científic i a la formació científico-tècnica en conservació de la flora**
11. **Preparació d'una proposta catalana de finançament de les activitats de conservació de la flora**
12. **Promoció d'una xarxa d'activitats de conservació de flora a Catalunya**
13. **Preparació d'una *Estratègia catalana per a la conservació de la flora (2010-2014)***

Finalment,

Manifestem

el nostre compromís a impulsar la participació activa i coordinada d'institucions acadèmiques i de recerca, grups de conservació de la natura, associacions d'usuaris de la biodiversitat i de la ciutadania en general per tal d'assolir els objectius indicats.

Blanes, 3 de juny de 2008

ANNEX-Desenvolupament dels objectius enunciats a la proposta de resolució

(amb indicació de la seva inserció a les estratègies GSPC (Global Strategy for Plant Conservation) i ESPC (European Strategy for Plant Conservation) i a l'aplicació de les normatives legals corresponents (Llei de Biodiversitat, Projecte de Decret de Flora Amenaçada de Catalunya-DFAC)

1. Manteniment i actualització del catàleg d'espècies de flora conegudes a Catalunya, en el marc del Banc de Dades de Biodiversitat [Objectiu GSPC 1; ESPC 1.1]

- a) Disponible el 2008 per a plantes vasculares i briòfits.
- b) Disponible el 2010 per a fongs i líquens.
- c) Disponible el 2014 per a algues i cultivars tradicionals.
- d) Establiment d'un protocol de coordinació dels formats dels diversos bancs de dades existents a Catalunya que permetin l'intercanvi d'informació i els facin compatibles en base als estàndards internacionals.

2. Avaluació de l'estat de conservació de tots el tàxons de la flora de Catalunya (incloent-hi briòfits, algues, fongs, líquens i les cultivars tradicionals) [Objectiu GSPC 2; ESPC 2.1; Llei 42/2007]

- a) Llista vermella revisada abans de 2010, i actualitzada periòdicament, per a plantes vasculares i briòfits.
- b) Llista vermella preliminar per a fongs, líquens i algues abans de 2014 (avaluació intermèdia el 2011).
- c) Catàleg de varietats cultivades autòctones amb avaluació de l'estat de conservació abans de 2014 (avaluació intermèdia el 2011).

3. Identificació i protecció efectiva de les Àrees d'Importància per a les Plantes (AIP, IPA) [Objectiu GSPC 5; ESPC 5.1; 5.1a; 5.1.b]

- a) Establiment d'una estratègia per a la conservació de les AIPs (o programa equivalent, amb un focus específic per a plantes i fongs i llurs hàbitats) abans de 2010.
- b) Programa d'identificació d'AIPs de Catalunya completat el 2014 (revisió el 2011).
- c) Almenys el 50% de les AIPs legalment protegit i almenys el 50% de les AIPs (protegides o no) sota règim de gestió adequada (que pot ser activa o passiva en funció de les necessitats de conservació) completat el 2014.

4. Gestió del territori coherent amb la conservació de la diversitat vegetal [Objectiu GSPC 6; ESPC 6.1 a 6.4; Mesures agroambientals coordinació DMAH/, DARP, entre d'altres, Llei 1/2008 de contractes de conreu, p.ex. Títol VI].

- a) Catalogació i cartografia de terres romanents amb elevada biodiversitat abans de 2010 i planificació i establiment de la gestió del 80% d'aquestes superfícies amb criteris de conservació de la biodiversitat (a través de gestió tradicional o d'altres mecanismes) abans de 2014.

b) 20% de la superfície de terres productives gestionades per tal de mantenir i/o restaurar la diversitat vegetal, reduir la fragmentació, mitigar els efectes del canvi climàtic (sense incloure els espais del punt anterior) abans de 2014.

c) Avaluació obligatòria del risc per a la biodiversitat en plans de desenvolupament o de biocombustibles/biomassa (per assegurar que la conversió d'usos del sòl cap a desenvolupament urbà, infraestructures, producció de biocombustibles només pot tenir lloc en terres de baixa biodiversitat i que no comprometin les funcions de connectivitat). Implementació immediata per a plans aprovats per la Generalitat de Catalunya des d'1 de gener de 2009.

5. Pla de mesures immediates de conservació *in situ* [objectiu GSPC 7,8; ESPC 7.1, 7.1.a, 7.1.b i 7.2; Ley 42/2007 art 9, 10, 11, 12, 42.1, 53, 55, 72.2; projecte de Decret FAC]

a) Establiment d'un inventari català de flora amenaçada (incloent-hi plantes vasculares, briòfits, algues, fongs i líquens) d'accés públic, finalitzat el 2014 (amb les dades de plantes vasculares i briòfits incloses el 2010) amb inclusió de les espècies, subespècies i poblacions derivades dels Annexos (II, IV i V) de la Directiva Hàbitats de la UE, l'Apèndix I del Conveni de Berna, el CNEA o inventari substitutori derivat de la Llei de Biodiversitat i del Decret de flora amenaçada de Catalunya i que inclogui *i*) la fitxa biològica completa del tàxon i de cadascuna de les poblacions, *ii*) informació sobre la localització i estat de conservació de les poblacions de cada tàxon i *iii*) cartografia de superfícies ocupades per a cada tàxon o població, degudament georeferenciada, en el marc del Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya o sistema equivalent, amb una previsió d'actualització permanent.

b) Actualització dels continguts del Decret de FAC amb una periodicitat mínima de dos anys. Prèviament caldrà establir els mecanismes que permetin actuar amb agilitat per a la catalogació de nous tàxons o, si s'escau, per a la descatalogació de tàxons. Caldria també establir mecanismes que permetin la protecció legal de poblacions particulars de tàxons no protegits a escala de tot Catalunya, ja sigui per mitjà de l'actualització del Decret de FAC o per mitjà d'un nou Decret específic. Això comporta procedir a la revisió dels continguts del Decret de FAC abans de final de 2010 per a la publicació de la corresponent Ordre de substitució que inclogui *i*) revisió de les llistes de plantes vasculares dels annexos 1 i 2, incloent-hi les categories d'"espècies, subespècies i poblacions" previstes a la Llei 42/2007, *ii*) inclusió a l'ordre de revisió del decret de les espècies de briòfits que en siguin mereixedores i *iii*) informe d'una comissió assessora de flora prèvia al dictamen previst al decret del Consell de Protecció de la Natura.

c) Redacció de la proposta catalana d'inclusió d'espècies, subespècies o poblacions als llistats de protecció europeus, quan se'n produeixi l'actualització, i als estatals dependents del Ministeri de Medi Ambient (arts. 53 i 55 de la Llei 42/2007), abans de final de 2009, com a mínim a *i*) *Lista de Especies Silvestres en régimen de protección especial* (art. 53) i *ii*) *Catálogo Español de Especies Amenazadas* (incloent proposta raonada de catalogació o descatalogació respecte a l'actual CNAE).

d) Preparació dels documents necessaris (abans de final de 2009) per a la contribució de Catalunya a l'*Inventario Español del PNYBD* (Llei 42/2007, arts. 9,10,11,12 i següents) que inclogui *i*) elaboració d'una proposta catalana per al *Catálogo español de hábitats en peligro de desaparición* amb el llistat corresponent

d'espècies silvestres de flora afectades, *ii*) proposta d'indicadors (*Sistema de Indicadores*) relatius a l'estat de conservació de la flora, *iii*) *Informe anual* preceptiu de 2008 de la part corresponent a la flora sobre l'estat i evolució del PNYBD i *iv*) criteris relatius a la flora que cal incorporar a la proposta de Catalunya per al *Plan Estratégico Estatal del PNYBD*.

e) Redacció i publicació immediata al DOGC dels plans de conservació i de recuperació derivats de la legislació vigent fins a l'actualitat (CNEA de 1990) (abans de juliol de 2009).

f) Redacció d'una proposta prioritzada de pla de redacció i execució dels 162 plans de recuperació i de conservació derivats del Decret de FAC (en un termini no superior als 3 mesos des de la seva publicació al DOGC) *i*) amb una programació coherent amb l'ESPC, que impliqui que "el 60% de les espècies de flora amenaçades (incloent-hi plantes vasculares, briòfits, algues, fongs i líquens) es trobin conservades *in situ* el 2014 a través de la implementació de les estratègies nacionals i estatals per a la conservació d'espècies vegetals prioritàries amenaçades (prioritzades per la seva inclusió als catàlegs europeus, estatal i nacional i amb referència a les llistes vermelles dels diversos grups a mesura que es vagin desenvolupant)", *ii*) que, abans de final de 2010, inclogui la redacció de, com a mínim, 10 plans de recuperació o de conservació i la publicació al DOGC i implementació finançada, de com a mínim 2 plans de recuperació o de conservació (avaluació intermèdia abans de 2011) i *iii*) que el 10% de les espècies amenaçades a Catalunya estiguin incloses en plans de conservació i de recuperació (no plans redactats, sinó plans ja en funcionament) abans de 2014 (objectiu GSPC 8).

g) Avaluació de l'efectivitat i l'adequació del sistema d'ENP per a la conservació efectiva de la flora amenaçada (amb indicadors sobre % de tàxons i poblacions adequadament preservades en ENP i sí aquests tenen o no pla de conservació –o figures alternatives– específiques per a la flora amenaçada, es tracti de ZEPAs, LICs, PN actuals o futurs, Reserves de la Biosfera, Reserves Marines, Microreserves, etc.) i elaboració de propostes d'actuació per a l'Estratègia Catalana de Conservació de Flora 2010.

h) Llistat d'espais situats a Catalunya susceptibles de ser declarats ZEC (Llei 42/2007, art. 42.1) d'interès per a la flora, en base a catàlegs europeus d'interès per a la flora i la fauna, abans de 2010.

i) Elaboració de l'Inventari català de terrenys de l'Administració General de l'Estat situats a Catalunya susceptibles de disposar d'un pla de Gestió per a conservació de la flora, en aplicació de l'art. 72.2 de la Llei 42/2007, abans de 2010.

6. Pla de mesures immediates de conservació *ex situ* [objectius GSPC 8; ESPC 8.1 i 8.2, Llei 42/2007, arts 59, 60.2, 60.3]. Inclou, com a mínim:

a) Designació per part del DMAH dels centres de referència de conservació *ex situ* de flora de Catalunya i proposta al MIMAM de centres de referència estatals, incloent-hi les condicions que han de reunir (abans de final de 2008).

b) Establir el registre autonòmic previst a l'art. 60.2 de la Llei 42/2007 de Bancs de Material Biològic i Germoplasma de Catalunya (abans de final de 2008) per ser inclosos a la xarxa estatal.

c) Establir l'Inventari Català de Material Biològic i Germoplasma previst a l'art. 60.3 de la Llei 42/2007 (abans de final de 2009) per ser inclòs a l'Inventari Espanyol.

d) 60% de les espècies amenaçades conservades en col·leccions *ex situ* accessibles, abans de 2014 (25% abans de 2010), d'acord amb els protocols establerts als estàndards internacionals.

e) Almenys 10 espècies prioritàries per a la conservació (la facilitat de maneig no ha de ser el criteri d'elecció) han de ser mantingudes vivents en jardins botànics o institucions de recerca, i comptar amb plans de recerca iniciats en mètodes d'emmagatzemament, llavors recalitrants, autoecologia, mètodes de propagació incloent-hi tècniques de germinació i cultiu, i mètodes de reintroducció abans de 2014 (4, abans de 2010).

7. Programa específic de flora al·lòctona que amenaci plantes, comunitats vegetals, hàbitats i ecosistemes autòctons [objectius GSPC 1 i 10; ESPC 10.1 a 10.3; Llei 42/2007, art. 61]. Inclou, com a mínim:

a) Elaboració del Catàleg català d'espècies exòtiques invasores i publicació posterior amb valor jurídic (en aplicació de l'art. 61.6 de la Llei 42/2007) (abans de 2010).

b) Elaboració de la proposta catalana d'inclusió d'espècies al catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores (abans de 2010).

c) El catàleg anterior ha d'identificar els criteris de catalogació basats en estàndards internacionals (EPPO, DAISIE, etc.) per a la definició de categories de risc (Baix risc, LR, *low risk*; Invasives (SbW, *Spreading but weedy*) i Perilloses (DET, *Damaging Ecosystem Transformers*) i ha d'anar acompanyat de la cartografia d'àrees d'ocupació georeferenciades de les espècies del llistat. Aquestes informacions hauran d'esdevenir la base del Banc de Dades de Flora Al·lòctona de Catalunya, que serà disponible abans d'acabar l'any 2010 i que, al seu torn, alimentarà els BBDD corresponents del *DAISIE Database* i del *Inventario Estatal* i serà actualitzat anualment, per la qual cosa es prendran les disposicions pressupostàries i organitzatives necessàries.

d) Inici d'un pla d'actuacions sobre espècies invasores executat sobre les 3 espècies considerades prioritàries, abans de 2012.

8. Inici d'un programa de valoració, conservació i d'ús sostenible tradicional de la flora [Objectiu GSPC 13; ESPC 13.1; Llei 42/2007, art. 70]

Elaboració de l'Inventari de Coneixements Tradicionals rellevants per a la conservació de la flora de Catalunya, amb especial atenció als coneixements etnobotànics, en aplicació de l'art. 70 de la Llei 42/2007, que ha d'incloure i) definició del model d'inventari i articulació al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya o sistema equivalent (abans de 2009), ii) pla d'entrada de dades a l'Inventari programat i finançat (2010-2014), amb avaluació intermèdia (2011) i iii) definició del model d'integració de dades a l'*Inventario Español de Conocimientos Tradicionales* (2010).

9. Incorporació en programes de comunicació, conscienciació i educació, de la importància de la diversitat de les plantes i la necessitat de la seva conservació [Objectiu GSPC 14]

a) Promoure noves activitats de caire social en espais *in situ* i *ex situ* per tal d'explicar continguts i projectes relacionats amb la biodiversitat i la conservació

vegetal (exemple: guiatges escolars i públic general, celebracions de diades i jornades internacionals vinculades al medi ambient, camps de treball, coneixement de les invasores,...).

b) Incrementar l'aparició de notícies relacionades amb el desenvolupament dels projectes de conservació en mitjans de comunicació (diaris, ràdio i TV).

c) Introduir al mercat algunes plantes de manera que disminueixi la pressió sobre poblacions naturals i augmentin les possibilitats que siguin conegudes per la societat.

10. Increment mesurable dels recursos governamentals destinats a la gestió, al coneixement científic i a la formació científico-tècnica en conservació de la flora [objectiu GSPC 15; ESPC 15.1; Llei 42/2007]. Inclou, com a mínim:

a) Finançament mínim dels serveis científico-tècnics disponibles a Catalunya de suport estratègic a la conservació de la flora: herbaris, jardins botànics, laboratoris de recerca, hivernacles, centres de documentació, bancs de dades, etc. Avaluació del pressupost que s'hi haurà destinat i nombre de projectes finançats al 2014.

b) Inclusió per part del DMAH d'objectius de recerca en coneixement i conservació de la biodiversitat en les prioritats estratègiques del proper Pla de Recerca de Catalunya 2009-2012 i inclusió en els barems d'avaluacions de docència i de recerca de l'AQU. Avaluació del pressupost que s'hi haurà destinat i nombre de projectes finançats i dels barems introduïts al final d'aquest període.

c) Recomanacions per part del DIUE per a la inclusió estratègica de continguts de conservació de la biodiversitat als ensenyaments universitaris de Biologia i d'altres que formen professionals amb incidència en la conservació i ús de la biodiversitat vegetal (Agronomia, Veterinària, Farmàcia, E. Forestal, Ciències Ambientals, Biotecnologia, i Màsters Oficials, etc.) i suport econòmic per part del DMAH a treballs de fi de carrera que permetin pràctiques becades en conservació de la biodiversitat vegetal. Avaluació dels increments de continguts formatius, del pressupost destinat a beques i nombre d'estudiants beneficiats en el període 2009-2012 (avaluació intermèdia 2010).

d) Establiment per part del DMAH d'un programa de cursos de formació de tècnics de l'administració i d'agents rurals en conservació de la flora i en el seguiment de les poblacions d'espècies protegides al Decret al seu àmbit comarcal d'actuació, que inclogui almenys un curs específic per a cada delegació territorial abans de 2010. Avaluació de participació i de pressupost destinat el 2010.

e) Dotació suficient de personal amb formació adequada i dedicació suficient al DMAH per a la flora: almenys 1 tècnic superior a temps complet (2009, pressupostat octubre 2008) i 5 el 2014, a les Delegacions territorials.

11. Preparació d'una proposta catalana de finançament de les activitats de conservació de la flora [Llei 42/2007 art.71, i altres]

Planificació d'activitats amb prioritització d'actuacions, que inclogui l'aprofitament dels recursos financers europeus, estatals i autonòmics (programes europeus Interreg, Life, Natura 2000; Estatals: Fondo, etc; programes de fundacions, empreses, pressupost propi de l'Administració catalana) i) abans d'octubre de 2008 per accedir als pressupostos de 2009 i ii) abans d'octubre de 2009 per accedir als pressupostos de 2010. Avaluació al final de 2010.

12. Promoció d'una xarxa d'activitats de conservació de flora a Catalunya

[Objectius GSPC 16 i ESPC 16.1 a 16.3; *Fondo para PNYBD* de la Llei 42/2007]

a) Identificació dels grups d'investigació nacionals i estrangers, associacions locals, grups de defensa de la natura, institucions de custòdia del territori, usuaris de la biodiversitat, agents socials i econòmics, etc. concernits i compromesos en la conservació de la flora per a la constitució d'un *Observatori per a la Conservació de la Flora* el 2010 en el marc de l'ECCF 2010, amb previsió de les subvencions i facilitats necessàries, abans de l'1 de gener de 2009.

b) Constitució immediata (abans de juliol de 2008) d'una Comissió Assessora de Flora que assessori el DMAH durant el període 2008-2010 en les activitats de conservació de la flora i que pugui emetre informes previs al pronunciament del Consell de Protecció de la Natura previst al DFAC per a la modificació dels Annexos d'espècies amenaçades.

13. Preparació d'una *Estratègia catalana per a la conservació de la flora (2010-2014)*

Iniciar el procés de debat entre els diversos agents econòmics i socials implicats, administracions, institucions científiques, associacions de defensa de la natura i de la ciutadania en general, per tal de redactar i aprovar, abans de 2010, una *Estratègia Catalana per a la Conservació de la Flora* (ECCF), de caràcter global, amb estratègies d'actuació prioritzades, finançades, inscrites en les estratègies nacionals, estatals (especialment Llei 42/2007, art. 57) i internacionals vigents i amb vigència fins al final del període de l'estratègia europea (2008-2014), per tal d'aconseguir els objectius que hi són proposats a través dels múltiples instruments financers, legislatius, educatius, etc. disponibles. Es proposa la celebració de les II Jornades Catalanes de Conservació de Flora amb aquest propòsit.